GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2024 m. rugsėjo 5 d.[1]

Byla C-526/23

VariusSystems digital solutions GmbH
prieš
GR Inhaberin B & G

[*Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą]

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 – Jurisdikcija ir teismo sprendimų pripažinimas bei vykdymas – Specialioji jurisdikcija sutartinių prievolių srityje – 7 straipsnio 1 punkto b papunktis – Paslaugų teikimas – Vienoje valstybėje narėje sukurta ir naudojama programinė įranga, pritaikyta pagal individualius kitoje valstybėje narėje gyvenančio naudotojo poreikius – Prievolės įvykdymo vieta“

I. Įvadas

1. Šiuo metu tiek specialistai, tiek privatūs asmenys nuolat naudojasi programine įranga[2] ir internetu. Praktikoje taip pat labai paplitusi programinės įrangos, pritaikytos konkretiems profesiniams poreikiams, kūrimo paslauga. Šioje srityje keliami labai dideli ekonominiai uždaviniai.

2. Taigi stebina, kad Teisingumo Teismui iki šiol dar niekada neteko nagrinėti klausimo, susijusio su Reglamento (ES) Nr. 1215/2012[3] 7 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatyta galimybe kilus tarptautiniam ginčui dėl informacinių technologijų paslaugų teikimo internetu pasirinkti sutartinėms prievolėms taikytiną tarptautinę jurisdikciją.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] Remiantis interneto svetaine https://www.culture.fr/franceterme, skirta *Commission d'enrichissement de la langue française* (Prancūzų kalbos turtinimo komisija) rekomenduojamiems terminams, skelbiamiems *Journal officiel de la République française* (Prancūzijos Respublikos oficialusis leidinys, toliau – JORF), sąvoka „programinė įranga“ reiškia „visas programas, procesus ir taisykles bei, galbūt, dokumentus, susijusius su duomenų apdorojimo sistemos veikimu“. Šioje svetainėje teigiama, kad prancūziško žodžio „logiciel“ („programinė įranga“) atitikmuo anglų kalba yra „software“. Žr. 2000 m. rugsėjo 22 d. JORF Nr. 220 priedą (p. 42063).

[3] 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1).

3. Man atrodo, tai galima paaiškinti jurisdikcijos priskyrimo arba taikytinos teisės pasirinkimo nuostatomis, paplitusiomis šioje veiklos srityje sudaromose sutartyse [4].

4. Taigi tai, kad pagrindinėje byloje nebuvo sudarytas joks susitarimas, suteikia Teisingumo Teismui galimybę patikslinti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kuris teismas turi jurisdikciją, ir įveikti šį prieštaravimą: kaip aiškinti tarptautinės jurisdikcijos pasirinkimą, grindžiamą konkrečia paslaugų teikimo vieta, kai paslaugos teikiamos internetu? Kitaip tariant, kaip apibrėžti materialinį kriterijų, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas taikė nematerialiame kontekste?

5. Tiesa, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl jurisdikcijos pasirinkimo bylose dėl delikto, šis klausimas jam nėra naujas. Vis dėlto ši jurisprudencija grindžiama požiūriais, kurių negalima pritaikyti bylose, kylančiose iš sutarčių. Taigi ginčas susijęs su konkrečia alternatyva, kurią pasiūlė *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas: ar, sutartyje nesant nuostatų, reikia atsižvelgti į vietą, kurioje programinė įranga buvo sukurta, ar į vietą, kurioje ji naudojama?

6. Nurodysiu priežastis, dėl kurių šiomis konkrečiomis IT paslaugų teikimo atvirame tinkle, kaip antai internete, aplinkybėmis manau, kad reikia pasirinkti vietos, kurioje paslauga teikiama vartotojui, kriterijų [5].

II. Teisinis pagrindas

7. Reglamento Nr. 1215/2012 15 ir 16 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(15) Jurisdikcijos taisyklės turėtų būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai nustatoma pagal atsakovo nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą. Todėl turėtų visada galioti ši jurisdikcijos nuostata, išskyrus keletą aiškiai nustatytų atvejų, kai ginčo objektas arba šalių autonomija pateisina kitą siejamąjį kriterijų. <…>

(16) jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo nuolatinę gyvenamąją (buveinės) vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą. Glaudaus ryšio reikalavimas turėtų užtikrinti teisinį tikrumą ir padėti išvengti galimybės pareikšti atsakovui ieškinį valstybės narės, kurios jis negalėjo pagrįstai numatyti, teisme. <…>“

8. Šio reglamento 4 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį reglamentą asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiami tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę.“

[4] Šiuo klausimu žr. El Hage, Y., *Le droit international privé à l'épreuve de l'internet*, Bibliothèque de droit privé, 617 tomas, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paryžius, 2022, 123 punkto antrą pastraipą (p. 102), taip pat 170 punktą (p. 138) ir 515 punktą (p. 427). Dėl būsimo sprendimo, į kurį reikia atsižvelgti, santykinio poveikio žr. 614 punkto trečią pastraipą (p. 500).

[5] Iš pat pradžių noriu paaiškinti, kad ši pozicija iš esmės grindžiama išsamia tarptautinės privatinės teisės klausimų, susijusių su kibernetinėmis sutartimis, analize, kurią išdėstė El Hage, Y., *op. cit.*, ir jo siūlomo sprendinio tinkamumo įrodymu, pagrįstu daugybe nuorodų į doktriną ir jurisprudenciją įvairiomis kalbomis. Žr. visų pirma 616 punktą (p. 500–502).

9. Minėto reglamento 7 straipsnio 1 punkte nustatyta:

„Asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys kitoje valstybėje narėje gali būti pareikštas:

a) bylose, kylančiose iš sutarčių – atitinkamos prievolės įvykdymo vietos teismuose;

b) pagal šią nuostatą ir jeigu nesusitarta kitaip, atitinkamos prievolės įvykdymo vieta yra:

   – parduodant prekes – vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį prekės buvo ar turėjo būti pateiktos,

   – teikiant paslaugas – vieta valstybėje narėje, kurioje pagal sutartį paslaugos buvo arba turėjo būti suteiktos,

c) jeigu b punktas [papunktis] netaikomas, taikomas a punktas [papunktis]“.

III. Faktinės aplinkybės pagrindinėje byloje ir prejudicinis klausimas

10. Bendrovė *VariusSystems digital solutions GmbH*[6], kurios buveinė yra Vienoje (Austrija), vykdo komercinę veiklą IT paslaugų srityje. Ji sukūrė GR, įmonės B & G savininkei, įsikūrusiai Vokietijoje, programinę įrangą, leidžiančią analizuoti COVID-19 testus pagal Vokietijos teisės aktų leidėjo reikalavimus ir skirtą naudoti Vokietijos testavimo centruose[7]. Sutarties dalykas buvo programinės įrangos plėtojimas[8] ir eksploatavimas[9] Vokietijoje. Šalys rašytinės sutarties nesudarė, taip pat nesusitarė dėl jurisdikcijos ginčo atveju ir dėl prievolės įvykdymo vietos.

11. *VariusSystems* reikalauja, kad GR sumokėtų 101 587,68 EUR bendrą sumą ir palūkanas už laikotarpį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. birželio 3 d., atitinkančias sąskaitas faktūras už kiekvieną atliktą COVID-19 testą. Austrijos teismų jurisdikciją ji grindė Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio antra įtrauka, motyvuodama tuo, kad nors programinė įranga buvo specialiai pritaikyta ir sukurta pagal pačios įmonės GR poreikius naudojimui Vokietijoje, visi šie darbai buvo atlikti Vienoje.

12. Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atsiųstų dokumentų matyti, kad ginčas tarp šalių kilo dėl GR nurodytų pateiktos programinės įrangos trūkumų, visų pirma dėl atitikties Vokietijos teisės aktų leidėjo ir *Kassenärztliche Bundesvereinigung* (Federalinė sutartis su socialinio draudimo institucijomis sudariusių gydytojų asociacija) Vokietijoje nustatytiems reikalavimams, susijusiems su sąskaitų už nustatymo testus išrašymu ir testavimo pažymėjimų perdavimo programėlei „Corona-Warn-App“ tvarka.

6 Toliau – *VariusSystems*.

7 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos bylos dokumentų matyti, kad GR naudota programine įranga buvo galima internete įrašyti ir apdoroti viruso nustatymo testus. Šis teismas nurodo, kad buvo teikiamos „nuotolinės paslaugos“. Žr. šios išvados 19 punktą.

8 Kaip nurodyta IT terminų žodyne (žr., pvz., apibrėžtis, pateiktas internete adresu https://vitrinelinguistique.oqlf.gouv.qc.ca/), šis terminas, be kita ko, apima šias veiklos rūšis: programinės įrangos projektavimas, programavimas, testavimo etapas, diegimas ir priežiūra. Už plėtojimą atsakingas asmuo vadinamas gamintoju.

9 Ši sąvoka apima veiklą, kuria siekiama užtikrinti tinkamą programinės įrangos veikimą, atskirą nuo plėtojimo veiklos.

13. GR užginčijo teismo, kuriame iškelta byla, tarptautinę jurisdikciją. Ji pažymėjo, kad pagal nagrinėjamą sutartį teikta tipiška paslauga buvo procesinės programinės įrangos naudojimas pagal Vokietijos teisės aktų leidėjo reikalavimus fiziniams asmenims Vokietijoje, ir iš to padarė išvadą, jog prievolės įvykdymo vieta, į kurią reikia atsižvelgti, yra jos registruota buveinė.

14. *Landesgericht Wien* (Vienos apygardos teismas, Austrija) ieškinį atmetė motyvuodamas tuo, kad neturi tarptautinės jurisdikcijos. Jis šalių sudarytą sutartį kvalifikavo kaip pirkimo-pardavimo sutartį, kurios vykdymo vieta yra įmonės GR buveinėje Vokietijoje.

15. *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas, Austrija) paliko galioti šį sprendimą, tačiau pasirinko „paslaugų teikimo“ kvalifikaciją, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką, be kita ko, remdamasis tuo, kad programinė įranga turėjo būti specialiai pritaikyta ir išplėtota pačios įmonės GR poreikiams, kaip nustatyta Vokietijos teisės aktų leidėjo. Kadangi su konkrečia vieta nesusijusios paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur naudos gavėjas gauna šias paslaugas, tas teismas nusprendė, kad nagrinėjamu atveju ši vieta yra Vokietijoje, kur naudojama programinė įranga, kuri turi būti konkrečiai pritaikyta Vokietijos sąlygoms, ir tai yra tipiška pagal sutartį teikiama paslauga.

16. Tuomet *VariusSystems* pateikė kasacinį skundą *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas), kuris taip pat mano, kad Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalies b punkto antra įtrauka turėtų būti taikoma pagal individualius poreikius pritaikytos programinės įrangos plėtojimui.

17. To teismo teigimu, būtina nustatyti vietą, kuri būtų pagrindinio paslaugos teikimo vieta [10], o tai reikštų, kad programinės įrangos kūrimo sutarčių vykdymo vieta būtų vieta, kurioje teikiamos intelektinės paslaugos, o ne vieta, kurioje programinė įranga atsisiunčiama ir pradedama naudoti.

18. Vis dėlto minėtas teismas abejoja tokio sprendimo tinkamumu atsižvelgiant į tam tikras doktrinoje išreikštas nuomones, pagal kurias, jei paslauga nesusijusi su konkrečia vieta, ji laikoma suteikta ten, kur paslaugos gavėjas ją gauna.

19. Jis pažymi, kad nagrinėjamu atveju Austrijoje suteikta intelektinė paslauga pati savaime neturėtų jokios savarankiškos vertės, jei ji nebūtų prieinama ir naudojama Vokietijoje, juolab kad bendrovė *VariusSystems* tvirtina, jog jai turėjo būti atlyginta už kiekvieną sėkmingą bandymą. Jis priduria, kad dėl faktinių aplinkybių ir įrodymų artimumo vietos, kurioje naudojama programinė įranga, teismai neabejotinai turėtų geresnes galimybes spręsti esminius klausimus. Taigi tokiomis aplinkybėmis jam kyla klausimas, ar siekiant nustatyti prievolės įvykdymo vietą nuotolinių paslaugų atveju – kaip antai nagrinėjamoje byloje – lemiamą reikšmę turi vieta, kurioje paslaugų teikėjas atliko darbą, ar vieta, į kurią atsižvelgiant paslauga buvo suteikta ir kurioje paslaugos gavėjas ją gavo.

20. Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas Nr. 1215/2012) 7 straipsnio 1 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad, pareiškus ieškinį dėl sutarties, prievolės įvykdymo

[10] Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2010 m. kovo 11 d. Sprendimu *Wood Floor Solutions Andreas Domberger* (C-19/09, toliau – Sprendimas *Wood Floor*, EU:C:2010:137, 38 ir 40 punktai).

vieta, kiek tai susiję su programinės įrangos, pritaikytos individualiems valstybėje narėje A (šiuo atveju – Vokietijoje) įsisteigusios užsakovės poreikiams, sukūrimu ir einamąja eksploatacija, yra vieta:

a) kurioje įmonė, įsisteigusi valstybėje narėje B (šiuo atveju – Austrijoje), teikia su programine įranga susijusios intelektinės kūrybos („programavimo“) paslaugą, ar

b) kurioje užsakovė gauna programinę įrangą, t. y. ją atsisiunčia ir pradeda naudoti?“

21. *VariusSystems*, GR ir Europos Komisija pateikė rašytines pastabas.

IV. Analizė

22. Teisingumo Teismui pateiktas nenagrinėtas klausimas dėl Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimo tokiomis aplinkybėmis, kai tiekiama programinė įranga, kurią vienos valstybės narės gamintojas sukuria ir eksploatuoja konkretiems kitos valstybės narės naudotojo poreikiams tenkinti.

23. Iš pradžių būtina priimti sprendimą dėl sutarties kvalifikavimo. Atsižvelgdamas į nagrinėjamų sutartinių prievolių ypatybes[11], sutinku su šalių ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, kad nagrinėjama sutartis patenka į sąvoką „paslaugų teikimas“.

24. Iš tikrųjų reikia remtis principais, kurie buvo priminti 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *EXTÉRIA*[12], ir kriterijais, apibrėžtais 2010 m. vasario 25 d. Sprendime *Car Trim*[13]. Atsižvelgiant į juos galima apsispręsti, ar sutartį kvalifikuoti kaip „prekių pardavimą“, ar „paslaugų teikimą“[14]. Taigi pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją reikia išsiaiškinti, kas yra nagrinėjamai sutarčiai būdinga prievolė ir koks būna atlygis už jos vykdymą. Nagrinėjamu atveju bendrovės *VariusSytems* veiklą sudarė įmonės GR poreikiams pritaikytos programinės įrangos sukūrimas ir eksploatavimo užtikrinimas. Tai paslaugų teikimas už atlygį, kurį sudaro atlyginimas, GR mokamas už kiekvieną panaudojimą[15]. Taigi tenkinami „paslaugų teikimo“ kriterijai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką[16].

[11] Dėl pareigos identifikuoti sutartinę prievolę nesant rašytinės sutarties žr. 2016 m. liepos 14 d. Sprendimą *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, 24 punktas).

[12] C-393/22, EU:C:2023:675, 23–25 ir 34 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija.

[13] C-381/08, toliau – Sprendimas *Car Trim*, EU:C:2010:90, 31 ir 32 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija.

[14] Primintina, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog reikia atmesti su sąvoka „paslaugos“ susijusius argumentus, kildinamus iš SESV 57 straipsnio, taip pat iš Sąjungos direktyvų dėl PVM ir iš kitų antrinės teisės aktų nei Reglamentas Nr. 1215/2012, taikomas bendradarbiavimui civilinėse bylose. Šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Falco Privatstiftung ir Rabitsch* (C-533/07, EU:C:2009:257, 33–40 punktai). Dėl kolizinių normų žr. 2011 m. spalio 25 d. Sprendimą *eDate Advertising ir kt.* (C-509/09 ir C-161/10, EU:C:2011:685, 62 ir 63 punktai).

[15] Žr. šios išvados 11 punktą.

[16] Kitais atvejais nei nagrinėjamasis, kuriuo nekyla jokių abejonių dėl paslaugų teikimo (šiuo klausimu žr. El Hage, Y., *op. cit*.,, 56 punktą, p. 59), laikausi nuomonės, kad programinės įrangos pritaikymas atsižvelgiant į individualius poreikius ne visais atvejais yra lemiamas kriterijus. Tiekiant standartinę programinę įrangą gali būti teikiamos techninės priežiūros ar eksploatavimo arba prieigos per tinklą, pvz., internetą, paslaugos. Paprastai teikiama paslauga apibūdinama suteikiant galimybę naudotis programinės įrangos funkcijomis. Dėl „[s]kaitmeninio turinio tiekimo materialioje laikmenoje“ žr. El Hage, Y., *op. cit*., 55 punktą (p. 56), Šiuo klausimu mano analizė neprieštarauja 2012 m. liepos 3 d. Sprendimui *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407, 61 punktas) ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Sprendimui *The Software Incubator* (C-410/19, EU:C:2021:742, 38 punktas). Žinoma, pastarajame sprendime cituodamas paminėtąjį pirmiau, Teisingumo Teismas nusprendė, kad „ekonominiu požiūriu į CD-ROM arba DVD įrašytos kompiuterio programos pardavimas ir jos pardavimas atsisiunčiant internetu yra panašūs, nes perdavimo internetu būdas funkciniu atžvilgiu atitinka materialios laikmenos įteikimą“. Vis dėlto ši analizė susijusi su situacijomis, kurios reglamentuojamos antrinės teisės aktuose, atitinkamai susijusiuose su kompiuterių programų ir nepriklausomų prekybos agentų teisine apsauga, o, be to, mano nuomone, reikia pripažinti, kad ji apima tik pardavimo objektą ir joje neatsižvelgiama į paslaugas, kurios gali būti būtinos jam naudoti.

25. Vadinasi, reikia išnagrinėti, kaip atsakyti į vienintelį prejudicinį klausimą, kuriuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi Teisingumo Teismo, ar programinės įrangos teikimo internetu [17] atveju sutarties dėl „paslaugų teikimo“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką, prievolės įvykdymo vieta turi būti pripažinta vieta, kurioje ją sukūrė [18] IT paslaugų įmonė, ar, atvirkščiai, vieta, kurioje ją naudojo jos klientas.

26. Nesant elementų, kuriuos būtų galima kildinti iš sutarties nuostatų, leidžiančių nustatyti sutarties įvykdymo vietą, jokios sutarties ar kito dokumento [19], atsakymas į šį klausimą turi būti grindžiamas šiais dviem pagrindiniais argumentais, kuriuos neseniai priminė Teisingumo Teismas [20]:

– Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkte nustatyta specialiosios jurisdikcijos iš sutarčių kylančiose bylose taisyklė, grindžiama glaudžiu nagrinėjamą sutartį ir teismą, į kurį kreipiamasi dėl jos nagrinėjimo, jungiančiu siejamuoju kriterijumi, papildo bendrąją atsakovo gyvenamosios vietos teismų jurisdikcijos taisyklę, ir

– šios sutarties atžvilgiu siejamasis kriterijus, savarankiškai apibrėžtas kaip vieta valstybėje narėje, kurioje pagal minėtą sutartį buvo arba turėjo būti suteiktos paslaugos, buvo pasirinktas ryžtingai siekiant jurisdikcijos taisyklių suvienodinimo ir numatomumo, taigi ir teisinio saugumo, tikslų.

27. Kitaip tariant, ši specialiosios jurisdikcijos taisyklė, kurią siekiama atskirti nuo bendrosios jurisdikcijos taisyklės, grindžiama išimtinai faktiniu kriterijumi, kuriuo remiantis, siekiant atitikti tinkamo teisingumo vykdymo reikalavimus, paskiriamas tiesiogiai su byla susijęs teismas [21].

28. Atsižvelgdamas į šią logiką ir šį tikslą, kalbant apie IT paslaugų įmonės teikiamas internetines paslaugas ir ES teisės aktų leidėjui nepasirinkus jokio sprendinio tokioje nematerialioje srityje, manau, kad tinkamas siejamasis kriterijus yra faktinė šios sutarties vykdymo vieta [22], t. y. vieta, iš kurios klientas faktiškai naudojasi internetine paslauga, arba, kitaip tariant, „reikšmingiausio internete vykdomos veiklos poveikio vieta“ [23] arba „galutinio paslaugų teikimo vieta“ [24].

[17] Šį terminą vartoju atsižvelgdamas į tai, kas nustatyta šios išvados 7 išnašoje.

[18] Ši sąvoka atitinka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikto klausimo a punkto prasmę. Žr. šios išvados 8 išnašoje primintą apibrėžtį ir šios išvados 44 punktą, kuriame aptariamos iš jos kylančios pasekmės.

[19] Dėl šios sąlygos žr. sprendimus *Car Trim* (54 punktas) ir *Wood Floor* (38 punktas) bei 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.* (C-47/14, EU:C:2015:574, 60–62 punktai).

[20] Žr. 2023 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *EXTÉRIA* (C-393/22, EU:C:2023:675, 29 ir 30 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[21] Šiuo klausimu žr. 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimą *Color Drack* (C-386/05, toliau – Sprendimas *Color Drack*, EU:C:2007:262, 40 punktas) ir Sprendimą *Car Trim* (52 ir 53 punktai, kuriuose priminta Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio nuostatoms lygiaverčių nuostatų teisėkūros istorija, taip pat tai, kad nebesiremiama būtent teismo vietos valstybės narės tarptautinės privatinės teisės normomis).

[22] Šiuo klausimu žr. 2018 m. kovo 8 d. Sprendimą *Saey Home & Garden* (C-64/17, toliau – Sprendimas *Saey Home & Garden*, EU:C:2018:173, 45 punktas).

[23] Žr. El Hage, Y., *op. cit.*, 502 punktą (p. 417). 517 punkte (p. 428) ši vieta apibūdinama kaip vieta, „iš kurios klientas faktiškai naudojasi paslaugos rezultatu“. Taip pat žr. 715 punktą (p. 592), kuriame apibendrinamas požiūris, galiojantis tiek kibernetinėms sutartims, tiek kibernetiniams nusikaltimams.

[24] Žr. Sindres, D., „Compétence judiciaire, Reconnaissance et Exécution des décisions en matière civile et commerciale. – Compétence. – Règles ordinaires de compétence. – Option de compétence en matière contractuelle. – Article 7, [sect] 1, du règlement (UE) n° 1215/2012“ („Teismų jurisdikcija, civilinėse ir komercinėse bylose priimtų sprendimų pripažinimas ir vykdymas. Jurisdikcija. Bendrosios jurisdikcijos taisyklės. Jurisdikcijos pasirinkimas iš sutarčių kylančiose bylose. Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 dalis“), *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Paryžius, 2022 m. sausio 1 d., byla 584-130, 71 punkto pirma ir antra pastraipos, kur taip pat vartojamas terminas paslaugų ar paslaugų teikimo „galutinis paskirties taškas“.

29. Keturių rūšių argumentai – tekstiniai, jurisprudencijos, praktiniai ir susiję su taikytina teise – skatina rinktis naudojimosi paslauga vietos, o ne jos suteikimo vietos kriterijų.

30. Pirma, galima remtis tekstiniu argumentu, grindžiamu formuluote „vieta <…>, kurioje pagal sutartį paslaugos buvo arba turėjo būti suteiktos“ [25]. Taigi paslaugos teikimą [26] reikia skirti nuo jos projektavimo.

31. Antra, Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunktyje nenumatytu atveju, t. y. nesant iš sutarties kylančių kriterijų, prekių nuotolinio pardavimo atveju Teisingumo Teismas nusprendė taikyti šio sandorio „galutinio paskirties taško“ kriterijų [27]. Teikiant paslaugas, kai sutarčiai būdingos prievolės vykdymo vietų yra daug ir remiantis šia sutartimi negalima nustatyti pagrindinio paslaugos teikimo vietos [28], papildomai buvo nuspręsta įvertinti vietą, kurioje daugiausia buvo vykdoma veikla pagal sutartį [29]. Faktinio sutarties vykdymo kriterijaus pasirinkimą Teisingumo Teismas patvirtino [30] Sprendime *Saey Home & Garden* [31]. Taigi galutinio naudojimosi internetine paslauga kriterijaus pasirinkimas atitiktų šią jurisprudenciją [32], kuri, mano nuomone, neturėtų apsiriboti tik tais atvejais, kai paslaugos teikiamos keliose valstybėse narėse [33].

32. Vis dėlto atkreipiu dėmesį, kad iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat galima susidaryti skirtingas nuomones.

33. Pirmiausia, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir byloje esančių dokumentų, diskusija susijusi su Sprendime *Wood Floor* nurodytu kriterijumi, pagal kurį nurodoma vieta, kurioje paslaugų teikėjas iš esmės atlieka savo darbą, todėl pirmenybė nagrinėjamu atveju turėtų būti teikiama intelektinės paslaugos teikimo vietai.

34. Savo ruožtu manau, kad tiek iš Sprendimo *Wood Floor*, tiek iš Sprendimo *Saey Home & Garden*, grindžiamų faktinio sutarties vykdymo kriterijumi, matyti, kad nesant atitinkamų sutartinių nuostatų, turi būti ieškoma konkretaus paslaugų teikimo vietos. Taigi atstovaujamojo ir prekybos agento santykiuose, kaip ir tiekėjo ir platintojo santykiuose pagal komercinės koncesijos sutartį pasirenkamas teismas, atitinkantis veiklos, kurią pirmuoju atveju sudaro įvairių paslaugų, susijusių su komercinių sandorių rengimu, derybomis ir, jei reikia, sudarymu, teikimas atstovaujamojo vardu [34], o antruoju atveju – tiekėjo produktų platinimo užtikrinimas [35], esmę.

25 Žr. Sindres, D., *op. cit.* 71 punkto trečią pastraipą.

26 Žodis „teikimas“ čia suprantamas taip: ką nors kam nors tiekti, t. y. pristatyti, suteikti, duoti, aprūpinti, o ne, pvz., „dėti pastangą“.

27 Žr. Sprendimą *Car Trim* (62 punktas).

28 Žr. Sprendimą *Wood Floor* (38 punktas).

29 Žr. Sprendimą *Wood Floor* (40 punktas). Tuo pačiu klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.* (C-47/14, EU:C:2015:574, 64 punktas).

30 Žr. ankstesnį Sprendimą *Wood Floor* (41 punktas).

31 Žr. Sprendimą *Saey Home & Garden* (45 punktas).

32 Dėl šios analogijos žr. Fawcett, J., Harris, J., ir Bridge, M., *International Sale of Goods in the Conflict of Laws*, Oxford University Press, Oxford, 2005, cituotą El Hage, Y., *op. cit.*, 528 punktą (p. 436 ir 437).

33 Tuo pačiu klausimu taip pat žr. taip pat Sindres, D., *op. cit.* 76 punkto šeštą pastraipą.

34 Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Wood Floor* (35 ir 38 punktai).

35 Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Saey Home & Garden* (43 ir 45 punktai).

35. Taip pat dera pažymėti, kad tie sprendimai buvo priimti atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes, atsiradusias dėl veiklos vykdymo keliose valstybėse narėse, todėl tiesiogiai atitinka [36] Sprendimą *Color Drack*, priimtą byloje, susijusioje su prekių, pristatomų į skirtingas tos pačios valstybės narės vietas, pardavimu [37], ir 2009 m. liepos 9 d. Sprendimą *Rehder* [38], priimtą byloje, susijusioje su paslaugų teikimu dviejose valstybėse narėse [39].

36. Šios jurisprudencijos taikymo sritis būtų pernelyg plati, jei iš jos būtų daroma išvada, kad visais atvejais paslaugos teikimo vieta yra vieta, kurioje paslaugos skolininkas ją teikia. Viena vertus, Teisingumo Teismas atkreipė dėmesį į konkrečius veiksnius, kurie yra naudingi nustatant paslaugos teikimo vietą, kurią turi nustatyti nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į jam pateiktas vertinti situacijas [40].

37. Kita vertus, mano nuomone, minėta jurisprudencija atspindi suinteresuotumą veiklos vietą nustatyti vadovaujantis ekonominiu požiūriu, siekiant geriausiai atitikti artumo ir nuspėjamumo reikalavimus. Man atrodo, kad toks požiūris ypač tinka internetu teikiamoms IT paslaugoms dėl jų nematerialaus pobūdžio, kol naudos gavėjas neturėjo galimybės jų gauti.

38. Antra, dėl šio nematerialaus pobūdžio taip pat galima tvirtinti [41], kad Teisingumo Teismas jau turėjo progą nagrinėti analogišką situaciją, t. y. kredito sutartį, kurią sutiko sudaryti viena banko įstaiga [42]. Atsižvelgdamas į tai, kad šiai sutarčiai būdinga prievolė yra paskolintos sumos suteikimas, o paskolos gavėjo prievolė grąžinti šią sumą yra tik paskolos davėjo paslaugos suteikimo pasekmė, Teisingumo Teismas nusprendė, kad vieta, kurioje buvo suteiktos paslaugos, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio antrą įtrauką, tuo atveju, kai kredito įstaiga suteikia kreditą, yra laikoma ta vieta, kurioje yra pagrindinė šios įstaigos buveinė [43].

39. Šiuo klausimu noriu pažymėti, atkreipiu dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismas atsižvelgė į banko paslaugų teikimo, nesusijusio su konkrečia vieta, ypatumus ir kad jis neturėjo priimti sprendimo dėl banko pavedimo į sąskaitą, esančią kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra šios įstaigos buveinė [44].

40. Dėl šių priežasčių man neatrodo, kad sprendime *Kareda* pasirinktas sprendinys gali būti pritaikytas programinės įrangos tiekimui internetu, juo labiau tarpvalstybiniu mastu.

36 Žr. Sprendimą *Wood Floor* (22 punktas, taip pat 25 ir 26 punktai).

37 Žr. Sprendimą *Color Drack* (8 punktas).

38 C-204/08, EU:C:2009:439.

39 Žr. 2009 m. liepos 9 d. Sprendimą *Rehder* (C-204/08, EU:C:2009:439, 2 punktas).

40 Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Wood Floor* (40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41 Šį aspektą pabrėžia Mailhé, F., savo komentare dėl 2017 m. birželio 15 d. Sprendimo *Kareda* (C-249/16, toliau – Sprendimas *Kareda*, EU:C:2017:472) komentare, paskelbtame Payan, G., *Espace judiciaire civil européen: Arrêts de la CJUE et commentaires* (Europos civilinių teismų erdvė: ESTT sprendimai ir komentarai), Kolekcija „Droit de l'Union européenne" („Europos Sąjungos teisė"), Bruylant, Briuselis, 2020, 372 punktas (p. 315).

42 Tokios prielaidos aptarimą žr. Sindres, D., *op. cit*., 71 punkto vienuoliktoje pastraipoje.

43 Žr. Sprendimą *Kareda* (42 punktas).

44 Žr. Sprendimą *Kareda* (18, 41 ir 42 punktai).

41. Trečia, manau, kad kalbant apie praktinius argumentus, dėl kurių taip pat kilo diskusija, reikia atmesti argumentą, jog iš esmės paslaugų teikimo internetu sutarčiai būdinga prievolė gali būti tik skaitmeninio turinio įkėlimas (angl. „upload“), kurį atlieka paslaugų teikėjas, nes jų teikimo vieta negali priklausyti nuo kliento įsikišimo [45]. Tokiu atveju reikėtų pasirinkti vietą, iš kurios paslaugų teikėjas konkrečiai vykdo savo veiklą.

42. Nors sutinku su analize, kuria iš dalies grindžiamas šis argumentas, t. y. kad internete vykdoma veikla visada gali būti susieta su konkrečiomis vietomis [46], manau, kad siūlomame sprendime neatsižvelgiama į tai, kad ši veikla yra įvairi tiek savo pobūdžiu [47], tiek galima vykdymo vieta [48].

43. Iš tikrųjų IT paslaugas teikianti bendrovė gali darbus atlikti, visiškai arba iš dalies, įvairiais etapais: programinės įrangos plėtojimo etapu (arba kūrimo etapu), diegimo etapu (arba kliento naudojimo pradžios etapu) ir eksploatavimo etapu (arba tinkamo veikimo užtikrinimo etapu). Ši skirtinga veikla nebūtinai vykdoma nagrinėjamą (-as) paslaugą (-as) teikiančios įmonės būstinėje.

44. Pirmiausia, kaip ir Komisija, darau išvadą, kad programinės įrangos projektavimas ir programavimas nėra programinės įrangos tiekimo sutarčiai būdinga prievolė, nes be įdiegimo paslauga klientui nebūtų veiksminga [49]. Būtent nuo šio etapo programinė įranga gali būti naudojama, prieš tai ją išbandžius, ir gali būti patikrinta jos kokybė. Šis veiksmas atliekamas toje vietoje, kur naudotojas turi prieigą prie programinės įrangos. Taigi manau, kad šį paslaugos teikimo etapą reikia atskirti nuo eksploatavimo etapo. Kadangi tam nereikia plėtoti naujų IT, tai yra tik papildoma prievolė, kuri negali būti siejamojo kriterijaus pagrindu.

45. Taip pat, kaip teisingai nurodo Komisija, gamintojo veikla gali būti vykdoma ne įmonės registruotoje buveinėje [50]. Tas pats pasakytina ir apie programinės įrangos diegimą. Be to, gamintojas ar bet kuris kitas skaitmeninio turinio tiekėjas gali jį vykdyti arba tiesiogiai internetu

[45] Šiuo klausimu žr. Mankowski, P., „Article 7“ („7 straipsnis“) *in* Magnus, U., ir Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels Ibis Regulation* (Europos komentarai tarptautinės privatinės teisės klausimais, reglamentas „Briuselis Ibis“), 2-asis leidimas, Otto Schmidt, Kelnas, 2023, p. 222 ir 223, visų pirma 184 punktą (p. 222).

[46] Žr. Mankowski, P., *op. cit.*, 184 punktas, ir, tuo pačiu klausimu, Sindres, D., *op. cit.*, 70 punktas. Šiuo klausimu dėl, mano nuomone, pagrįsto skirtumo tarp paprasto patarimo ir su konkrečia vieta susijusios paslaugos žr. Gottwald, P., „Art. 7 [Besondere Gerichtsstände]“, *in* Rauscher, T., ir Krüger, W., *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, 6 leid., C.H. Beck, Miunchenas, 2022, 31 punktas, lyginant su Simotta, D-A., „Art 7 Art EuGVVO 2012“, *in* Fasching, H. W., ir Konecny, A., Zivilprozessgesetze, 2 leid., Manz, Viena, 2022, 203 punktas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyti straipsniai. Šiuo skirtumu pateisinamas dviejų rūšių paslaugų, kurios buvo nagrinėtos ankstesnėse bylose, t. y. advokato ir architekto paslaugų, taigi ir programinės įrangos gamintojo paslaugų, nesutapatinimas. Dėl priešingų motyvų šioje srityje žr. 2009 m. gruodžio 23 d. *Oberlandesgericht München* (Miuncheno aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) sprendimą 20 U 3515/09 ir jo komentarą Mankowski, P., „Internationale Zuständigkeit am Erfüllungsort bei Softwareentwicklungsverträgen“, Computer und Recht, Otto Schmidt, Kelnas, 2010, Nr. 137, kuriuo remiasi ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

[47] Išsamų pristatymą žr. El Hage, Y., *op. cit.*, 517 ir paskesniuose punktuose. Taip pat žr. Reymond, M., „Jurisdiction under Article 7 no. 1 of the Recast Brussels I Regulation: the case of Contracts for the Supply of Software“, *Yearbook of Private International Law*, t. 16 (2014/2015), p. 219–239, ypač p. 220–224 dėl techninių paaiškinimų ir p. 224 dėl šio apibendrinimo: „sąvoka „programinės įrangos tiekimas“ nereiškia lengvai nustatomos vienintelės sandorių rūšies. Atvirkščiai, ji apima įvairių rūšių sandorius, kurie, nors ir turi bendrą požymį – programinės įrangos perdavimą, skiriasi ne tik veiklos aspektais, bet ir sandorio šaliai, kuriai perduodama programinė įranga, suteikiamų teisių ir pareigų turiniu“ (laisvas vertimas).

[48] Žr. Mankowski, P., „Internationale Zuständigkeit am Erfüllungsort bei Softwareentwicklungsverträgen“, *op. cit.*, išdėstytas pastabas, grindžiamas išvada, kad paslaugos pagal programinės įrangos kūrimo sutartį paprastai teikiamos toje vietoje, kur programinė įranga kuriama, ir kad ta vieta paprastai yra sutartyje nurodyta programinės įrangos kūrėjo buveinė.

[49] Tuo pačiu klausimu žr. El Hage, Y., *op. cit.*, 528 punkto antrą pastraipą (p. 435). Be to, vienoje byloje dėl prekybos agento vykdomo „prekių pardavimo“ sąvokos aiškinimo Teisingumo Teismas priminė, kad „[k]onkrečiu kompiuterių programinės įrangos kopijos pardavimo atveju, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kompiuterio programos kopijos parsisiuntimas ir licencinės sutarties dėl šios kopijos naudojimo sudarymas sudaro nedalomą visumą. Iš tiesų tokios programos kopijos parsisiuntimas yra beprasmis, jeigu jos turėtojas negali šia kopija naudotis“. Žr. 2021 m. rugsėjo 16 d. Sprendimą *The Software Incubator* (C-410/19, EU:C:2021:742, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[50] Dėl užsakomųjų paslaugų žr. Le Tourneau, P., *Contrats du numérique: informatiques et électroniques* (*Skaitmeninės sutartys: IT ir elektronika*), 12 leid., Dalloz, Paryžius, 2022, 342.11 punktas (p. 550).

kliento įrangoje arba, suteikdamas galimybę juo naudotis internetu, pavyzdžiui, per paslaugų teikėjo interneto svetainę arba IT platformą [51] ar net vykdydamas debesijos kompiuterijos (angl. „Cloud computing“) paslaugų sutartį [52].

46. Taigi, remiantis Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčiu, galima nustatyti daug programinės įrangos tiekimo vietos kriterijų, visiškai nesusijusių su serverio vieta [53]. Šiuo klausimu manau, kad konkretūs sunkumai dėl vietos nustatymo, su kuriais gali susidurti internetu teikiamos paslaugos klientas, aiškiai matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytų faktinių aplinkybių ir jo paties klausimų. Nagrinėjamu atveju kyla šie klausimai: ar pradinės programinės įrangos kūrimo (arba projektavimo) paslaugą reikia atskirti nuo techninės priežiūros (arba stebėjimo) paslaugos, nors jos glaudžiai susijusios dėl reguliariai atnaujinamos programinės įrangos? Ar abi šios paslaugos teikiamos iš tos pačios vietos? Kaip gamintojas (*VariusSytems*) įdiegė (arba suteikė) programinę įrangą? Ar, nesant patikslinimo sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą arba išvadų Teisingumo Teismui pateiktuose ankstesniuose pagrindinėje byloje priimtuose sprendimuose, dėl sąskaitų išrašymo būdo negalima daryti prielaidos, kad „Software as a Service“ [54] tipo programinė įranga buvo pateikta platformoje, o ne įdiegta ją parsisiuntusio kliento įrangoje? Iš tikrųjų, kiek man žinoma, jau dešimtmetį daugumoje atvejų [55], susijusių su IT paslaugų teikimu internetu, klientas gauna prieigą prie programinės įrangos per tinklą (pvz., internetą) iš savo kompiuterio ar bet kurios kitos laikmenos, naudodamasis debesijos kompiuterijos („cloud computing“) paslauga [56].

[51] Pagal apibrėžtį, pateiktą Beelen, A., Charlier, C. ir Vigneron, J., *Guide pratique des plateformes: 20 Legal designs commentés*, (*Platformų praktinis gidas: 20 teisinių koncepcijų su komentarais*), Larcier, Briuselis, 2021, p. 44 ir 45: „IT platformose siūlomos visų rūšių taikomosios programos ir sudaromos sąlygos šių taikomųjų programų naudotojų ir trečiųjų šalių kūrėjų sąveikai. <…> *Apple iOS*, *Google Android* ir *Microsoft Windows* yra IT platformų pavyzdžiai“.

[52] Žr. šios išvados 56 išnašoje pateiktą apibrėžtį ir išdėstytas pastabas. Žr. taip pat Marchadier, F., „Internet et droit international privé“ („Internetas ir tarptautinė privatinė teisė“), *JurisClasseur Droit international*, LexisNexis, Paryžius, 2023 m. sausio 2 d., byla 544-60, 23 punktą, kuriame nurodoma, kad „teikti pirmenybę vietai, iš kurios vykdoma paslaugų teikėjo veikla <…>, reiškia nustatyti, ar ši vieta priklauso nuo paslaugų teikėjo buveinės, ar nuo paslaugų teikėjo interneto svetainės prieglobos“.

[53] Kaip ir daugelis autorių, noriu atkreipti dėmesį į tai, kad ši vieta dažnai yra neaiški ir lengvai keičiama. Žr., be kita ko, El Hage, Y., *op. cit.*, 87 ir 88 punktus (p. 78 ir 79), taip pat 528 punkto paskutinę dalį (p. 437); Mankowski, P., „Article 7“, *op. cit.*, 184 punktą ir Gottwald, *op. cit.*, 31 punktą. Taip pat žr. Marchadier, F., *op. cit.*, 8 punktą, ypač dėl Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl prekių ženklų pažeidimo. Taip pat žr. 2009 m. gruodžio 23 d. *Oberlandesgericht München* (Miuncheno aukštesnysis apygardos teismas) sprendimo 20 U 3515/09 48 punktą.

[54] Išsamesnį pristatymą žr. Le Tourneau, P., *op. cit.* 342.14 punktas (p. 552), taip pat šio autoriaus cituojamą straipsnį, kurį parašė Alterman, H., ir Perbost, F., „Les points essentiels du contrat Saas“ („Pagrindiniai SaaS (angl. „Software as a Service“) sutarties aspektai“), *Revue de jurisprudence commerciale*, Thomson Reuters, 2010, Nr. 1.

[55] Žr. patvirtinimą, grindžiamą analize, 2015 m. atlikta Reymond, M., *op. cit.*, p. 231.

[56] Kasdienėje kalboje kartais vartojama sąvoka „infonuage“ („informacijos debesis“). Šiuo atveju nagrinėjama paslauga suteikia galimybę saugoti duomenis tarpusavyje sujungtuose nutolusiuose serveriuose, paprastai priklausančiuose išorės paslaugų teikėjui, turėti prieigą prie jų ir naudotis serverių skaičiavimo ištekliais. Dėl šio klausimo visų pirma žr. generalinio advokato M. Szpunar išvadą byloje *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:649, 1 ir 2 punktai). Le Tourneau, P., *op. cit.* 342.12–342.14 punktuose (p. 550–552), nurodo, kad šiomis aplinkybėmis „kompiuterija yra decentralizuota ir <…> taikomųjų programų buvimo vieta klientui nežinoma“, kad kalbama apie „užsakomąją kompiuteriją“, kurios pranašumas tas, kad įmonėms nebereikia investuoti į didelės talpos kompiuterius, kaip privatiems asmenims, siekiant išsaugoti duomenis. Paslaugos kaina kinta „pagal faktinį kliento suvartojimą, kaip elektros energijos atveju“. El Hage, Y., *op. cit.*, 520 punktas (p. 429 ir 430), pažymi, kad nors klientas gali naudotis šia skaitmeninio turinio saugykla „iš bet kurios vietos, naudodamasis paprastu interneto ryšiu“, paslaugos vykdymas nėra sutelktas nutolusių serverių buvimo vietoje, nes klientas, norėdamas ja pasinaudoti, turi perduoti savo duomenis, todėl gali nustatyti šalį, kurioje „daugiausia jaučiami konkretūs sutarties padariniai“.

47. Galiausiai šių IT paslaugų teikimo būdų įvairovė ir nuolatinė jų technologinė bei ekonominė plėtra [57], mano nuomone, galėtų būti pakankamas pagrindas pateisinti požiūrį, kad vienintelė tikra, taigi, numatoma sutarties dėl paslaugų teikimo internetu vykdymo vieta yra ta, kurioje konkrečiai naudojamasi šiomis paslaugomis [58].

48. Šis suteiktos (-ų) paslaugos (-ų) gavimo arba naudojimo vietos pasirinkimas yra pranašesnis tuo, kad dėl jo priskyrimo kriterijai nekeičiami pagal skirtingus paslaugų teikimo etapus, ir pagal jį nereikalaujama, kad vartotojas rinktųsi jų teikimo vietą, nors, be to, ekonomikoje vyrauja tendencija paslaugas užsakyti trečiosiose šalyse. Atvirkščiai, požiūris, kad programinė įranga visais atvejais kuriama gamintojo registruotoje buveinėje, galėtų būti fikcija, įtvirtinanti *forum actoris*, prieštaraujanti Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčio tikslams [59].

49. Be to, toks priskyrimo kriterijų pritaikymas atsižvelgiant į konkretaus paslaugų teikimo sudėtingumą nebūtų naujiena. Jis iš tiesų jau vyrauja oro transporto srityje, nes Teisingumo Teismas pirmenybę teikia paslaugos teikimo vietai, t. y. pirmojo skrydžio išvykimo ir paskutinio skrydžio atvykimo vietai [60].

50. Tiesa, pasirinkus paslaugos galutinio paskirties taško kriterijų, gali kilti panašių sunkumų, kai prieiga prie klientui įdiegtos paslaugos naudojama skirtingose vietose. Nagrinėjamu atveju, susipažinus su Teisingumo Teismui pateiktais dokumentais, atrodo, kad taip yra Vokietijoje. Pagal suformuotą jurisprudenciją pakaktų paieškoti pagrindinės veiklos vykdymo vietos atitinkamoje valstybėje narėje [61]. Tą patį galima pasakyti tuo atveju, kai internetu teikiama paslauga turėjo būti naudojama keliose valstybėse narėse [62]. Galiausiai, mano požiūriu, šią vietą gali numatyti IT paslaugų teikėjas. Iš tiesų specifikacijoms, kurių jis turi laikytis plėtodamas tam tikrą programinę įrangą, paprastai taikoma valstybės, kurioje ji bus įdiegta, teisė [63]. Šiomis

[57] Dėl technologinio neutralumo principo, kuriuo pateisinama tai, kad tarptautinės privatinės teisės aktuose visiškai nerašoma apie tinklus, įskaitant internetą, žr. paaiškinimus Azzi, T., „Rapport général: droit international privé et immatériel“ („Bendra ataskaita: tarptautinė privatinė ir nemateriali teisė“) *in*: *L'immatériel*, Journées internationales espagnoles de l'Association Henri Capitant des amis de la culture juridique française, 2014, cituojamus El Hage, Y., *op. cit.*,, p. 112, taip pat jo atliktą analizę, 135–142 punktai (p. 113–119).

[58] Šiuo klausimu žr. pastabą interneto svetainėje https://www.culture.fr/franceterme, kurioje nurodyta, kad „debesijos kompiuterija yra tam tikra IT valdymo forma, kai klientams nesuteikiama informacija apie debesies vietą ir veikimą“. JORF Nr. 129, 2010 m. birželio 6 d. (p. 42).

[59] Palyginimui žr. alternatyvių kriterijų, t. y. duomenų valdytojo (arba duomenų tvarkytojo) įsisteigimo vietos arba duomenų subjekto įprastinės gyvenamosios vietos pasirinkimą duomenų apsaugos srityje, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas atliko 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1), 79 straipsnio 2 dalis. Dėl to, kaip praktikoje pasirenkamos valstybės narės, kurios jurisdikcijai priklauso paslaugų teikėjas, jurisdikciją suteikiančios sąlygos, kurias reikia lyginti su bendrosiomis sąlygomis, taikomomis IT darbų pirkimo sutartims ir individualioms programinės įrangos priežiūros pirkimo sutartims Šveicarijoje, viešojoje sferoje, taip pat žr. Reymond, M., *op. cit.*, p. 238, 60 išnaša. Šios citatos atnaujinimą žr. adresu https://backend.bkb.admin.ch/fileservice/sdweb-docs-prod-bkbadminch-files/files/2024/08/13/9d43df1a-4ff8-45fe-b530-1ea8d9716399.pdf.

[60] Žr. 2009 m. liepos 9 d. Sprendimą *Rehder* (C-204/08, EU:C:2009:439, 42 ir 43 punktai) ir 2018 m. kovo 7 d. Sprendimą *flightright ir kt.* (C-274/16, C-447/16 ir C-448/16, EU:C:2018:160, 73 punktas).

[61] Pagal analogiją žr. Sprendimą *Color Drack* (40 punktas).

[62] Žr., be kita ko, Sprendimą *Wood Floor* (36 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. El Hage, Y., *op. cit.*, 549 punktą (p. 447) ir 617 punktą (p. 502). Dėl sprendinio, pagal kurį siekiama nustatyti valstybę narę, kurioje teikiama svarbiausia paslauga Sąjungoje, net jei pagrindinė paslauga teikiama trečiojoje valstybėje, žr. Gaudemet-Tallon, H. ir Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 et 2007) (Jurisdikcija ir sprendimų vykdymas Europoje, reglamentai 44/2001 ir 1215/2012*, Briuselio (1968 m.) ir Lugano (1998 m. ir 2007 m.) konvencijos, 7 leid., *Librairie générale de droit et de jurisprudence*, kolekcija „Droit des affaires“, Paryžius, 2024, 221 punktas (p. 340).

[63] Šiuo klausimu žr. El Hage, Y., *op. cit.*,, 550 punktą (p. 447), kuriame taip pat kaip iliustracija pateikiamas bendrovės, tiekiančios apskaitos programinę įrangą užsienio įmonei, pavyzdys, kurį reikia palyginti su pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, kai reikėjo laikytis Vokietijos teisės aktų.

aplinkybėmis manau, kad tuo atveju, kai programinė įranga skirtingose vietose naudojama vienodai, man atrodo netikslinga taikyti Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatytą jurisdikcijos taisyklę, nes to negalima pateisinti artumo tikslu [64].

51. Ketvirta, lieka nuspręsti dėl paskutinio papildomo analizės elemento, susijusio su sutarčiai taikytina teise. Tuo atveju, kai teisė nepasirenkama, kaip yra nagrinėjamoje byloje, 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) [65] 4 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, kad „paslaugų teikimo sutarčiai taikoma paslaugų teikėjo įprastos gyvenamosios vietos valstybės teisė“ [66]. Taip pagrindžiamas tokio priskyrimo kompetentingam teismui kriterijaus pasirinkimas [67]. Nemanau, kad šis argumentas turi lemiamą reikšmę. Iš tikrųjų, viena vertus, yra teisės aktų neatitikimų tarp artumo tikslo, atsirandančio pasirinkus specialiosios jurisdikcijos kriterijų iš sutarčių kylančiose bylose [68], ir tikslų, susijusių su sutarčiai taikytinos teisės nustatymu. Kita vertus, priėmus jurisdikcijos kriterijų, grindžiamą sutarties faktinio vykdymo jos gavėjui vieta, sprendimas taikyti Reglamento „Roma I“ [69] 4 straipsnio 3 dalį man atrodo pagrįstas [70].

52. Taigi, išnagrinėjus priežastis, kuriomis galima pateisinti tai, kad pirmenybė, kaip jurisdikcijos kriterijui, būtų teikiama programinę įrangą sukūrusios bendrovės registruotos buveinės vietai, matyti, kad dėl jų negalima suabejoti mano nurodytomis priežastimis, dėl kurių nusprendžiau, jog programinės įrangos, tiek standartinės, tiek pritaikomos atsižvelgiant į individualius poreikius, teikimo srityje, kai naudojimasis jomis priklauso nuo tam tikros paslaugos, kaip antai interneto prieigos, teikimo, kaip jurisdikcijos kriterijų, grindžiamą Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 1 punkto b papunkčiu, ypač tikslinga pasirinkti vietą, kurioje šios paslaugos gavėjas faktiškai naudojasi paslauga.

V. Išvada

53. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) pateiktą prejudicinį klausimą:

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 7 straipsnio 1 punkto b papunktis

[64] Dėl šio tikslo žr. El Hage, Y., *op. cit.*., 617 punktą (p. 502 ir 503), taip pat, dėl sprendinio, Gaudemet-Tallon, H. ir Ancel, M.-E., *op. cit.*, 257 išnašą (p. 340), o dėl atvejo, kai kyla sunkumų ar neįmanoma nustatyti įvykdymo vietos – 222 punktą (p. 341).

[65] OL L 177, 2008, p. 6 (toliau – Reglamentas „Roma I“).

[66] Dėl šios taisyklės suderinamumo su internetu žr. Cachard, O., *La régulation internationale du marché électronique* (Tarptautinis elektroninės rinkos reguliavimas), Bibliothèque de droit privé, t. 365, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Paryžius, 2002, ir Usunier, L., „La loi applicable aux contrats électroniques“ („Elektroninėms sutartims taikytina teisė“) *in* Rochfeld, J., *L'acquis communautaire – Le contrat électronique*, Economica, Paryžius, 2010, cituojama El Hage, Y., *op. cit.*, 132 punktas (p. 111).

[67] Šiuo klausimu žr. P. Mankowski, „Article 7“ („7 straipsnis“), *op. cit.*, 184 punktą, kuriame daroma nuoroda į reglamento „Roma I“ 4 straipsnio 2 dalį.

[68] Žr. šios išvados 21 išnašą.

[69] Kaip nurodyta šioje nuostatoje, „[j]ei pagal visas bylos aplinkybes aišku, kad sutartis yra akivaizdžiai glaudžiau susijusi su kita valstybe nei nurodyta 1 ar 2 dalyje, taikoma tos kitos valstybės teisė“.

[70] Žr. El Hage, Y., *op. cit.* 616 punktą (p. 501). Konkrečiai dėl Reglamento „Roma I“ 4 straipsnio 3 dalies – vadinamosios „nuostatų išvengimo sąlygos“ – taikymo pagrindimo žr. 592 punktą (p. 480) ir 598 punktą (p. 486). Taip pat žr. 594–596 punktuose pateiktas iliustracijas (p. 484–486).

turi būti aiškinamas taip:

programinės įrangos teikimo internetu įvykdymo vieta, nesant sutarties nuostatų, leidžiančių ją nustatyti, yra vieta, kurioje klientas naudojasi šia programine įranga.